Izhaja
vsak petek z datumom prihodnjega dneva.
Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista „Mir“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.
Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.
Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.
Rokopisi se ne vračajo. Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Velja
za celo leto **4 krone.**
Denar naj se pošilja točno pod napisom:
Upravništvo lista ‚Mir‘ v Celovcu,
Vetrinjsko obmestje št. 26.
Naročnina naj se plačuje naprej.
Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Glasilo koroških Slovencev

Leto XXIX. Celovec, 2. malega srpana 1910. Štev. 27.

Pol leta je spet pri kraju. Cenjeni naročnik, vprašaj se, če si že poravnal naročnino? Če še ne, ne odlašaj niti ure, da spet ne pozabiš.

Slovenci! Zakurite na večer 4. julija v čast slovanskima apostoloma sv. Cirilu in Metodu po vseh slovenskih gorah in planinah prav mnogo kresov!

Govor poslanca Grafenauerja v državnem zboru

dne 15. rožnika 1910.

(Konec.)

Sedaj pridem na ugovore, ki jih je nasproti meni — mislim da lani — naredil gospod poslanec Dobernig. Imenujem njegovo ime zavoljo tega, ker je v nekem popravku popravljal, kar ni bilo za popravljati (veselost); sploh ni ničesar popravil, ampak je le rekel, da v deželnem zboru ž menoj dobro shaja in jaz ž njim; gotovo, on je odkrit nasprotnik, in nasproti odkritemu nasprotniku se nastopa odkrito, ali to, kar je trdil v svojem popravku nasproti meni, ne sloni na resnici. Da pa moj ljubi tovariš Dobernig ne bo zopet prišel z otročjim odgovorom, da govorim le pravljice (veselost), mu hočem navesti nekatere podatke iz krajevnega repertorija, ki res dokazujejo, da je Koroška čudežna dežela, v kateri se dogajajo skoro neverjetne, res pravljicam podobne reči, ki se od pravljic razlikujejo le toliko, da so kričeča resnica. (Veselost.)

V bližini Celovca leži v Satnici vas Potok. (Kirchmayer: Tega najbrž noben človek ne razume!) Ti že ne! (Veselost.) Pri ljudskem štetju l. 1880. je bilo tam naštetih 5 Nemcev, 29 Slovencev, po desetih letih nobenega Nemca in 58 Slovencev, po drugih desetih letih, l. 1900., pa 47 Nemcev in nobenega Slovenca. (Živahna veselost in medklici.)

To pot je dovoljeno vprašati, če je v takih slučajih vse prav (veselost), in jaz bi vprašal cenjenega gospoda nasprotnika, posl. Doberniga, če ni to pravljica. V njegovem smislu se morda glasi tako, pa kljub temu je bridka resnica. Sklicujem se na uradne podatke, in če je v stanu, to zanikati, naj mi dokaže. (Medklici.) In vendar je res!

V bližini tega sela je drug kraj z imenom Gora. Tukaj je ravno tako. Leta 1880. ne najdemo nobenega Nemca in 39 Slovencev, l. 1890. nobenega Nemca in 41 Slovencev, l. 1900. pa 27 Nemcev in 5 Slovencev. (Veselost. — Poslanec Pacher: Če so to le eni in isti ljudje?) Veste kaj, cela občina se je izselila ... (Klic: Eden se je obesil! — Živahna veselost) ... in med tem časom so prinesli menda drugi ljudje svoje hiše na „puklih“ in so se naselili. (Veselost.) In na ta način se je posrečilo, da je v občini Vetrinj naraslo število Nemcev od 546 v l. 1880. na 1254 v l. 1900., torej za polovico, dočim se je število Slovencev od 742 v l. 1880. srečno znižalo — čujte in strmite na 32 v l. 1900.

Da bi naj bil to naravni razvoj, to naj veruje tisti, ki hoče. Tega ne verjame niti sam Dobernig in ti, moj ljubi Kirchmayer, tudi ne! (Kirchmayer: O ja!) Ti verjameš? No, pač nisi Slovenec! (Velost.)

Zadeva se glasi po eni strani veselo, po drugi pa zelo žalostno. (Priznanje.) Če se živahno, nadarjeno, marljivo in — nočem se posebno hvaliti — tudi patrijotično ljudstvo na tak grd način vsaj na papirju kolje, in se takemu pridnemu ljudstvu kratkomalo odreka pravica do obstoja, potem je to res zelo žalostno. (Odobravanje.) Lahko se je smejati tistemu, ki ima moč. Za tistega pa, ki išče svojo pravico, je to grenka resnica. Treba je namreč vedeti, da leži občina Vetrinj ob cesti, ki veže po najkrajši poti Celovec z deželno mejo na Ljubelju. Da bi tukaj, kakor sem že večkrat omenil, prodrli celotno slovensko ozemlje, zato se trudijo nenasitljivi nemški nacionalci že dalje časa, tako si je razlagati tudi velikanske napore njihove za Borovlje. Triumfirajoč je nemški učenjak — če je takšen ali ne, ne bom preiskoval, zaradi mene sme biti; menim pa, da imajo Nemci mnogo večje učenjake — dr. Wutte v Celovcu naznanil: Koroški Slovenci nimajo nepretrganega ozemlja. (Medklici Kirchmayerja.) Bo že kak renegat (odpadnik). Profesor Waldner ga pozna, jaz ga tudi poznam.

Tisti gospod je statistične podatke, ki sem jih glede celovškega prebivalstva po uradnih objavah tukaj v zbornici navedel, kritiziral in o njihovi verodostojnosti dvomil. Radoveden sem, kake izgovore bo kaj sedaj rabil.

In oblasti mežijo k tej slepariji. Statistične centralne komisije ni sram, da take vnebovpijoče falzifikate sprejema v objavo in na ta način daje za vse nadaljno, kar se iz tega razvija, postavno, vednostno podlago. To je največje zlo krivičnega ljudskega štetja. In naša ministrstva, ki druga za drugo na vse pretege trdijo, da uprava z vsemi narodi ravna po enakih načelih z največjo nepristranostjo, so gluha in slepa za tako krivico.

V občini Podljubelj so bili l. 1880. 4, ki so občevali nemški, in 1174 Slovencev. L. 1890. so dobili ti 4 Nemci že 288 potomcev (bučna veselost), Slovenci so padli na 842, dočim zaznamuje l. 1900. velikansko število 842 Nemcev in le 352 Slovencev; torej v 20 letih so se pomnožili Nemci od 4 na 842 (kakor kunci. Op. ured.), Slovenci so padli od 1174 na 342. (Dr. Waldner: Nemški občevalni jezik se širi! — Posl. Kroy: Nemški delavci prihajajo tja!) Nemški delavci se naseljujejo najmanj v Borovljah. Vi, gospod Kroy, vendar ne poznate tega kraja; jaz ga poznam prav dobro, ker leži v mojem volilnem okraju. Od nasprotne strani se govori tukaj o nemškem naseljevanju. Ali menijo gospodje, da slovenski delavci ničesar ne razumejo? Le idite v borovljske tovarne in bodete videli, da je tam zelo majhen odstotek nemških delavcev in se še vedno manjša, ker so po navadi nemški delavci štrajkovci, Slovenci pa dobre, cene in zveste delavne moči. (Medklici. — Posl. Kroy: Nemški delavci so glede inteligence nekoliko naprej, to je razloček!) Vi morete o inteligenci na Koroškem zelo malo govoriti. Tam imamo zelo pametne Nemce, taki so tudi med Slovenci in neumneži pri obeh. (Bučna veselost.)

V 20 letih so se torej pomnožili Nemci v Podljubelju od 4 na 842, Slovenci so pa padli od 1174 na 342. (Posl. pl. Stransky: So pač sprejeli francoske običaje!) No, francoske navade so nam tuje in neznane, to kulturo bodo od Francozov podedovali prej Nemci nego mi. Še ni preteklo eno leto, da je o tej stvari povedal svoje mnenje eden najmerodajnejših govornikov krščansko-socialne stranke. Če ste bili, gospod tovariš, tedaj navzoči, potem bodete vedeli, kaj je povedal o življenju pri nas Slovanih in pri vas Nemcih. (Posl. Stransky: Zakaj je pa potem pisal škof Jeglič svojo brošuro?) Ravno tako brošuro, gospod pl. Stransky, bi potrebovali Francozi. (Veselost.) Jaz sem prepričan, da bodo pri bodočem ljudskem štetju manjšine občin Vetrinj, Podljubelj in še nekatere druge (Kirchmayer: Popolnoma izginile!) Da, to si enkrat vedel! (Živahna veselost.) torej popolnoma izginile.

Enake rezultate ljudskega štetja zmore k večjemu le še madjarska kulturna statistika.

Posebno poučno je v tem oziru ljudsko štetje iz l. 1900., ki je za Slovence zelo žalostno. Pri prejšnjih ljudskih štetjih bi se moglo naraščanje nemških manjšin še nekako razložiti, če milo sodimo, l. 1900. pa naraščajo njihove številke kakor v kaki pravljici.

V Hodišah na pr. je bilo l. 1880. 58 Nemcev in 1758 Slovencev, l. 1890. 92 Nemcev in 1669 Slovencev, l. 1900. pa že 515 Nemcev in samo 1147 Slovencev; enako opazimo na Žihpoljih, kjer

Podlistek.

Nekaj o ljudskem štetju po Slovenskem.

Velikonemški politik. Ti Slovenci zmiraj nagajajo s svojim maternim jezikom, posebno tisti Grafenauer. Kako bi mogli temu najkrajše storiti konec?

Slovenec: Prav lahko. Vsem slovenskim materam izderite jezike, pa se noben Slovenec ne bo mogel več opirati na jezik, ki ga govori njegova mati.

Pri ljudskem štetju. Oče je doma iz Spodnje Koroške, mati iz Kranjskega, otroci nemški nič ne razumejo, pa se v popisno polo vsa rodovina vpiše za nemško — zakaj? Zato, ker ima oče službo pri nemškutarjih.

Žena (ki govori nekoliko kuheltajč, možu): Nas boš vsaj za Nemce vpisal, to je bolj nobel.

Mali sinko: Kaj pa je to: nemško? Ali je to tisto, če se vidva skregata in ata potem pravijo: Teufel!

Sinko šolar: Oj ata, mene nikar ne zapišite za Nemca; če gospod učitelj to izvedo, potem mi ne bodo več spregledali trojke v nemškem jeziku, kakor lani, ker vedno pravijo: Pri Slovencih še zatisnem eno oko, pa če Nemec ne zna nemško, to je pa že preveč!

Uradnik: Oh prijatelj, ne veš, v kaki zadregi sem. Moja žena ne zna skoro nič nemški, otroci le toliko, kolikor so se naučili v šoli, za Slovence se nas pa bojim vpisati. Kaj mi je storiti?

Prijatelj: Veš kaj, zapiši v polo „uradnik“, bodo že vedeli, kaj to pomeni.

Po Koroškem so pri zadnjem ljudskem štetju nekateri posebno „modri“ nemškutarji vpisali svoje še ne eno leto stare otroke za Nemce, češ, da nemški govorijo, berejo in pišejo. Pa ti, Slovenec, pokaži takega otroka, če moreš!

Nemški napredek. Kakor se čuje, je neki nemški učenjak na Švabskem izumil neko snov, s katero se vsakemu na lahek način nemški jezik in nemško mišljenje more vcepiti. Snov se imenuje „švabolin“ ali bolj splošno „germanolin“. To snov se vcepi na jezik, na kar nastane večtedenska kriza, med katero hočejo okuženi samo črno-rdeče-žolto videti, oziroma se jim predstavljajo vsi predmeti le v teh barvah. Ko mine ta duševna nenormalnost, spregovorijo dotični v najlepšem nemškem jeziku ter dvigajo kakor zbesneli roke, če čujejo kako nemškonacionalno pesem, na pr. „Die Wacht am Rhein“. Poleg te napake ima pa „germanolin“ še to, da uniči infekciranim vid za druge kot nemške barve. Zato se ni bati, da bi nas Nemci tem potom potujčili, kajti mi hočemo videti nebo vedno le modro, livade vedno le zelene, in snežnike vedno le bele in sploh vse le v naravnih barvah.

Kdor pospešuje „Mir“, dela za narod!

so našteli najprej 13, potem 19 in končno 402 Nemca in nasprotno 1031, potem 978, končno 494 Slovencev. (Dr. Waldner: Nemški občevalni jezik v celovški okolici in ob Vrbskem jezeru napreduje!) Nemški občevalni jezik je bil pred 20 leti ravno tako tu kakor danes. (Dr. Waldner: Življenje, žitje in promet sta tam narasla in s tem se širi nemški občevalni jezik in se torej več ljudi priznava k nemškemu občevalnemu jeziku. To je razlaga tega toka, ne ljudstva, ampak občevalnega jezika.) Iz Vašega stališča, g. profesor, razumem to, pa če se kot Slovenec poslužujem nemškega občevalnega jezika, zaradi tega vendar še nisem Nemec. (Dr. Waldner: Pa pri ljudskem štetju je občevalni jezik, ne narodnost! — Medklici.) To je ravno sleparija, ki jo moram razkriti. (Dr. Waldner: Vi zadevo tako kažete, kot bi se bilo Slovence za Nemce štelo!) Saj se je tudi tako sleparilo. (Več medklicev.) To je torej sosedna občina Vetrinju in se mora čimprej na papirju ponemčiti, da se bo celotno jezikovno ozemlje prodrlo in da bo prof. dr. Wutte zopet mogel narodnopolitične posledice izvajati.

Na Koroškem mora pač vse služiti nemškonacionalnemu terorizmu. Nemškonacionalna stranka na Koroškem meni, da dežela menda absolutno ne bo mogla obstati, če ne bo vse, kar leze in gre, ponemčeno. Pred nekaj leti bi bilo to morda še mogoče, toda danes, ko se je narodna zavest zbudila po vseh deželah, po vseh zemljah in krajih, je to nemogoče. Zato se uporablja sedaj silo, ker pa v tem oziru ni mogoče rabiti nasilja, se pokliče take komisarje, ki svojo obrt in stroko prav dobro razumejo, to se pravi, ki so v ponemčevanju Slovencev kakor doma.

In kaj naj rečem o pisavi slovenskih krajevnih imen? Gospodje se bodete prepričali, da se je res take komisarje imenovalo, ki slovenščine niso zmožni, kajti sicer bi se ne bilo moglo slovenskih krajevnih imen na tak strašen način pačiti, kakor se na Koroškem v resnici dogaja. Tu vlada prava zmešnjava.

Neki kraj imenujejo „Bach“, slovensko „Potok“, čisto pravilno. Zraven je vas, ki jo imenujejo nemški „Berg“, slovenski pa „na Gore“, dvakrat napačno. Prvič bi se moralo glasiti „na Gori“, drugič je namesto tega treba postaviti „Gora“. Zakaj v občinskem leksiku krajevna imena sicer vendar niso vpisana na vprašanje: kje (na Gori), ampak na vprašanje: kdo ali kaj (Gora). (Veselost.) Zwanzigerberg se ne pravi Sojnica, ampak Osojnica, Wurdach ni Wordih, ampak Brda, Pfaffendorf ni Hovjaves, ampak Duhovjaves, Rain ni na Bregi, ampak Breg, Zell ne U Seli, ampak Selo, Freibach ni Frajbaci, ampak Frajbah, kakor je tudi na strani 106 — pribijem to — pravilno pisano. Kaj naj rečemo h krajevnemu imenu „Landratschen“ (bučna veselost) na strani 116 občinskega leksika? Tukaj moram pribiti in poročati, da je bil ta kraj meni rojenemu Koroščcu, ki deželo precej dobro poznam, popolnoma neznan in nisem vedel, kaj je pravzaprav to „Landratschen“? (Ponovna bučna veselost.) Na strani 116 občinskega leksika stoji zraven slovenski: „na Dračji“. Iz tega je nemški uradnik, ki te besede samoumevno ni kapiral (razumel), kakor mu na Koroškem slovenskega sploh ni treba nič kapirati, naredil lepi „Landratschen“. (Iznova bučna veselost.) In to, gospoda, se imenuje na Koroškem ljudsko štetje.

Na strani 110 je zapisano eno in isto ime Bela in Bjela. Moje mnenje je, naj se vendar izroči stvar slovenskemu strokovnjaku, ki bo slovenska krajevna imena pregledal in popravil, zakaj nemogoče je, da bi se eno in isto ime v eni in isti občini izgovarjalo na več načinov. In potem samo izgovor v dialektu ne sme biti merodajen, veljati mora tu vendar tudi pismena slovenščina. (Kirchmayer: Te pri nas ne razumejo.) Pri nemških nacionalcih seveda ne, ker pri teh ni slovenskega pismenega jezika.

Omeniti je treba še nekaj drugega, kar vedno sledi, če se požre slovenska manjšina. Kakor hitro namreč vsled razloženega nasilnega postopanja obrijejo slovenske manjšine (medklici in veselost), izločijo na željo nemških zastopnikov tudi dosedanja slovenska krajevna imena iz občinskega leksika.

Če Vas vprašam, g. tovariš, ali se to dogaja ali ne? morate reči: „Die Botschaft hör' ich und mir fehlt der Glaube nicht. (Poročilo slišim in vere v to mi ne manjka.) (Dr. Waldner: In koliko nemških krajevnih imen je „verballhornt“ = popačenih?) Vi ste pristaš Angererja, ki nareja iz Bockhorn Gashorn in iz slovenskih imen gorá nemške čuvaje.

Tako na pr. je slovensko ime Gospa Sveta, ta starodavni kulturni kraj koroški, kjer so bili koroški vojvode v slovenskem jeziku od slovenskega kmeta ustoličeni in kamor roma vsako leto na stotine Slovencev, iz občinskega leksika iz l. 1900. popolnoma izginilo.

Ravno tako so izginila slovenska imena za vse kraje občine Anabihl pri Celovcu, 14 po številu, očito kot sad nemškonacionalnega stremljenja, da bi Celovec ne bil več nemški jezikovni otok, kar je pred 50 leti bil, kar Nemci sami priznavajo. Ravno tako so izginila slovenska krajevna imena občine Šmartin pri Celovcu, kjer so slovensko manjšino v teku 20 let spravili od 145 na ničlo. Izginila so vsa slovenska imena iz občine Blatograd, kjer so l. 1880 našteli še 187 Slovencev, kakor da bi z na papirjem zginolim ljudsvom bila izumrla tudi slovenska krajevna imena. Izginila so slovenska krajevna imena iz občine Št. Peter pri Celovcu, kjer so tudi slovensko manjšino pritisnili od 214 na 14. Deloma so izginila v občini Poreče, dasiravno se je tam priglasilo k slovenskemu občevalnemu jeziku 110 ljudi. Ravno tako so izginila iz občin Pontabelj, Naborjet, Trbiž, Šmartin pri Beljaku in iz drugih občin. Kdo nam bo še štel v zlo, če nimamo nobenega zaupanja do ministrstva . . . (Krohot.) Se lahko smejite. Ne samo to, ampak vsa dosedanja ministrstva so bila krivična. Mi še nismo imeli pravičnega . . . do ministrstva, ki meče okoli sebe besede „nepristranost“, „pravica“ itd., in se ž njimi ponaša, v resnici pa pušča nemškonacionalni terorizem vladati in se šopiriti, kakor se mu zljubi! Dokaz za to so tudi poročila c. kr. političnih oblasti o ljudskem štetju l. 1900. Tako je pisal c. kr. okrajni glavar baron Mac Nevin med drugim (čita): „Ne sme nam uiti, kako velik vpliv imajo utrakvistične ljudske šole na koroške Slovence, po katerih se morejo ti naučiti nemški.“ Še lepše, z vidnim notranjim zadovoljstvom, se izraža „objektivni“ deželni vladi svetnik beljaški, g. Hans Schuster, ki poroča (bere): „Posebno pomenljivo je nazadovanje slovenskega prebivalstva v dobro Nemcem, ki znaša 4·6 odstotkov slovenskega prebivalstva. Dočim je l. 1890 naštetih 60·4 % Nemcev in 36·8 % Slovencev, pripade po novem ljudskem štetju — l. 1900 — 65 odstotkov na Nemce in le 32·2 odstotkov prebivalstva na Slovence; v svojem poročilu nadaljuje: „Bog varuj, da bi to pot mogli pripisovati kako krivdo komisarjem ljudskega štetja; nasprotno smemo reči, da niso bili posebno strogi z vpisovanjem nemškega občevalnega jezika v slovenskih občinah in je dal marsikateri Nemec zase vpisati slovenski občevalni jezik“ itd. (Dr. Waldner: To je res. Nemški občevalni jezik napreduje!) Toda po poročilu beljaškega deželnega vladnega svetnika so Nemci vpisovali svoj materni jezik kot občevalni jezik, Slovenci pa ne! To se pravi pri nas objektivno postopati: (Klic: Gospod Schuster je vendar zelo objetiven!) Zelo objektiven, pa z narekajem („“). Zanimivo je tudi poročilo c. kr. okrajnega glavarstva Velikovec, ki pripisuje nazadovanje slovenskega prebivalstva pred vsem v občini Važenberg lokalni legi te občine — kar je deloma res — in na željo nekaterih prebivalcev v Malem Št. Vidu sezidani ljudski šoli z nemškim učnim jezikom. Okrajno glavarstvo pravi, da so nekateri prebivalci zahtevali tako šolo in jo tudi dobili. Če pa zahteva kaka velika slovenska občina ljudsko šolo s slovenskim učnim jezikom, pa ni nobene potrebe po taki šoli. (Kirchmayer: To ni res, Grafenauer! Če 51 odstotkov starišev reče: Hočemo slovensko šolo, jo dobijo; z vsakim pogojem. — Posl. dr. Hočevar: Kje pa? — Kirchmayer: Na Koroškem! Jaz sem tam deželni poslanec (Pardon, g. Kirchmayer, če vse vaše trditve slonijo na taki resnici, potem so že vse izmišljenje; saj Vi vendar niste več deželni poslanec! Op. ured.) in vem natanko, in ti, Grafenauer si tudi. Prosim govori resnico!) Ti si bil. (Posl. Kirchmayer: K sreči nisem več!) Seveda, k sreči ali nesreči. To se ne more vedeti. Ali si že bil kdaj v Selah? Tam zahteva vse slovensko šolo, cela občina, krajni šolski svet, občinsko predstojništvo, vse zahteva slovensko šolo, pa je še dandanes nimajo. (Kirchmayer: Se bo takoj naredila. — (Živahna veselost.) — Posl. Rybár: Prijeti za besedo! Do upravnega sodišča morajo vsakokrat!) In je še ne dobijo! In kaj je nadalje s šolo v Št. Danijelu, Strojni, Šmihelu pri Pliberku, Vogrčah itd. Ti moji podatki so popolnoma resnični. Gospodje pri vladi naj le vzamejo v roke „Politik“ iz leta 1904 in se bodo o tem prepričali. Na nekaj še ne smem pozabiti, kar je za ljudsko štetje na Koroškem merodajno. To je počenjanje naših narodnih nasprotnikov, gospodov učiteljev po slovenskem delu dežele. Samo en zgled! Učitelj v Št. Lipšu pri Rajnekn, po imenu Spangaro, se je plazil po vseh hišah okoli in obdeloval ljudi, da so dali na dan štetja, to je bilo namreč l. 1900, vpisati kot svoj občevalni jezik nemščino. (Klic: Tedaj ni bil več tam.) Potem je storil to pač malo prej. S takimi in enakimi spletkami so v okrajnem glavarstvu Št. Vid, kateremu pripada tudi moj cenjeni tovariš Kirchmayer, ubili na papirju dober poltisoč Slovencev. Tako in enako se bo pri bodočem ljudskem štetju delalo po vseh deželah, kjer so slovenske manjšine, če zbornica ne bo naredila tej avstrijski kostni gnilobi konca. (Veselost.) Resolucija posl. dr. Kramaža je sicer tako sredstvo, pa v deželah kakor so Koroška, Štajerska, Istra, Dalmacija, morda tudi Moravska in Šlezija, bo tako sredstvo skoro brez uspeha, ker so vendar tudi dosedaj dajali oblasti na posamezne občine glede vpisa občevalnega jezika pozive, pa se zanje, kakor sem dokazal, nekateri komisarji niso zmenili. Dovoljujem si zato imenovano resolucijo g. posl. dr. Kramaža v sledeči obliki predlagati (bere): „Poziva se vlado, da določi pri bodočem ljudskem štetju poleg občevalnega jezika tudi narodnost s pritegnjenjem zaupnih mož prizadete narodnosti in vse potrebno ukrene, da se zabrani pri ljudskem štetju vsako neopravičeno vplivanje zlasti na narodnostne manjšine.“ (Ta predlog, ki ga je stavil g. poslanec na inicijativo političnega društva za koroške Slovence, je dobil v zbornici tudi potrebno večino in je torej sprejet. Op. ured.) Ti zaupni možje naj se naznanijo oblasti po politični organizaciji, ki obstoji vendar v vsaki deželi. (Medklici in upitje.) Ne prepirajte se sedaj za mojim hrbtom, saj itak nič ne pomaga. (Veselost.) S to resolucijo bi se doseglo, kar je mogoče, in tudi vsak Neslovan bi bil s to oblastjo zaupnega moža obvarovan pogina. Svoje stališče nasproti sedanji vladi sem s tem utemeljil in mi ga ni treba še nadalje z listinami podkrepovati ter sklenem. (Živahno odobrovanje in ploskanje.)

Šola in „Sonnwendfeier“.

Kar se tiče narodnega nasilstva v koroških šolah, se moremo edino še primerjati Slovakom. Tam, kakor tukaj se s šolami hoče ukrasti mladina. Grafenauer je že marsikatero krivico razsvetlil v državnem zboru, take predrznosti pa še nismo videli koroški Slovenci, kakor sta jo pod patronanco c. kr. okrajnega glavarja vladnega svetnika pl. Grabmayerja izvršila podljubeljska učitelja Čauko in Spendir. Na tihem se je že mnogo v šolah rovalo proti materinemu jeziku, in zaničevanje do njega vcepljalo v mlada srca. Javno pa se dozdaj vendar še kaj takega nikjer niso upali storiti. Prva sta morala biti podljubeljska dva, navzlic protestu župnega urada na deželni šolski svet in onemu krajnega šolskega sveta na šolsko vodstvo. G. I. Arnuš je bil tudi osebno v imenu župnega urada in krajnega šolskega sveta pri c. kr. okr. glavarju in ga opozarjal na nepostavnosti in demonstracije, ki jih uganja učiteljstvo s šolsko mladino in vendar so morali slovenski otroci delati štafažo za nemške neslanosti. Ta dva učitelja namreč sta za podljubeljsko šolo priredila „Sonnwendfeier“, kakor so ga razna nemška društva prirejala po koroškem v nemških krajih. Značilno za postopanje okrajnega glavarja je, da ta „ni mogel“ verjeti, da je „Sonnwendfeier“ nemška demonstracija in da otroci razumejo take fanatične govore, tudi ni o tej prireditvi mogel zagledati kršitve šolskega zakona. Z eno besedo, ni se najbrž upal zameriti podljubeljskemu podučitelju Spendirju. Sam svojega sina ne bi puščal zvečer v gozd, a kot varih šolskega zakona ni hotel preprečiti, da Čauko in Spendir ne bi gonila ponoči po gozdu delavskih otrok. Ali ni to imenitno, da mali Spendir strahuje vladnega svetnika Grabmayerja? Toda lepše še pride. Da so si zagotovili otroke, so jim nakupili klobas in iste v petek delili med otroke. Ali je to krščansko? Ali se zato poučuje krščanski nauk? Gospod okrajni glavar ni mogel verjeti, da bi „Sonnwendfeier“ bil političen. Naj bi bil le prišel poslušat fanatičen govor, ki ga je kričal Spendir pred zbrano šolsko mladino, naj bi gledal, kako je metal šopke v ogenj, kako je pozivljal otroke, da so do pol 11. ure ponoči v gozdu vpili „heil“, kako so slovenski otroci morali prepevati izzivajočo pesem „Stimmt an“. Brati ne znajo otroci, vsaj dobro ne, heil pa so morali kričati, da so bili še drugi dan zahripani v šoli. Gospod okrajni glavar, ali še zdaj ne verjamete, da more naš Čauko kaj takega storiti? Pa saj vemo, da ste to že vedeli poprej, saj se je vendar šlo samo za nas zaničevane, teptane, brezpravne koroške „bindišarje“, ki jih sme prezirati in se jim rogati vsak od vladnega svetnika do zadnjega vaškega učitelja. Hvala Bogu, da še imamo našega poslanca, bomo videli, če ne naredimo enkrat konec takim rečem.

Kupujte vžigalice v korist obmejnih Slovencev!

Naslov: „Gospodarska zveza“ v Ljubljani.

Družba sv. Mohorja v Celovcu.

L. 1911. da Družba vsakemu udu, kakor do zdaj, šest knjig za ceno dveh kron. Da pa si udje lahko knjigo, ki jim morebiti ne bi ugajala, zamenijo, se izda še sedma knjiga.

Izdale se bodo sledeče knjige:

1. **Koledar** za leto 1912.
2. **Deseti brat.** Slovenskih Večernic 65. zvezek. Ilustroval J. Vavpotič.
3. **Hrvati.** Spisal † J. Stare, uredil in izdal Fr. Neubauer.
4. **Mladinski spisi.** Spisal Ks. Meško. Ilustroval S. Šantel.
5. **Zgodbe sv. pisma.** 17. zvezek.
6. **Molitvenik za šolsko mladino.**
7. V zameno se izda knjiga: **Razne povesti,** ako kdo ne želi „Zgodb sv. pisma".

Kdor hoče dobiti vseh sedem knjig, doplačaj 60 vinarjev.

Poučno potovanje

kranjskih in koroških kmetov v Švico.

Načrt potovanja:

1. dan, 29. junija 1910.

Ljubljana, odhod 6·25 zvečer.
Jesenice, dohod 8·30 zvečer.
Jesenice, odhod 8·43 zvečer.

2. dan, 30. junija.

Schwarzach, dohod 1·12 ponoči.
Schwarzach, odhod 1·25 ponoči.
Inomost, dohod 6·00 zjutraj.
Zajutrek v restavraciji na kolodvoru.
Inomost, odhod 7·20 zjutraj.
Buchs, dohod 11·30 predpoldne.
Buchs, odhod 11·52 predpoldne.
Curih, dohod 2·09 popoldne. Stanovanja v hotelih Jura in Krone. Južina ob ½3. uri. Ob štirih popoldne ogledovanje poljedelske šole Strickhof in mlekarne dr. Gerberja. Večerja ob osmih.

3. dan, 1. julij.

Curih, odhod 8·51 zjutraj. Zajutrek ob osmih.
Wädeswill, dohod 9·21 zjutraj. Ogledovanje sadjerejske in vinorejske šole, kemične preskuševalnice in sadjerejske in vinorejske zadruge. Južina ob ½1. uri v hotelu Du Lac.
Wädeswill, odhod 3·57 popoldne.
Einsiedeln, dohod 4·46 popoldne. Ogledovanje samostanskega posestva. Stanovanje v gostilni pri solncu. Večerja ob osmih.

4. dan, 2. julij.

Zajutrek ob petih. Ogledovanje samostanske planine. Južina ob ½3. uri popoldne.
Einsiedeln, odhod 4·20 popoldne.
Arth-Goldau, dohod 5·34 popoldne. Ogledovanje živinoreje J. Bürgija v Arthu.
Arth-Goldau, odhod 7·00 zvečer.
Rigi-Kulm, dohod 8·00 zvečer. Stanovanje v hotelu Felchlin. Večerja ob poldevetih.

5. dan, 3. julij.

Zajutrek ob petih. Ogledovanje planine in umetnih pašnikov na Rigiju. Južina ob dveh.
Rigi, odhod 3·30 popoldne.
Witznau, dohod 5·05 popoldne.
Witznau, odhod z ladjo 5·45 zvečer.
Lucern, dohod 6·45 zvečer. Stanovanje v hotelu Bernerhof. Večerja ob osmih.

6. dan, 4. julij.

Zajutrek ob petih. Ogledovanje obdelovanja trave in sadjereje v Meggenu. Južina ob ½1. uri.
Lucern, odhod 2·10 popoldne.
Interlaken, dohod 6·38 zvečer.
Interlaken, odhod 7·46 zvečer.
Erlenbach, dohod 9·12 zvečer. Stanovanje v gostilni Krone. Večerja ob ½10. uri.

7. dan, 5. julij.

Zajutrek ob ½ 5. uri. Ogledovanje planine Tschuggen in živinske planine Blenkli. Dohod v Schwenden ob 3. uri popoldne. Južina ob ½4. uri v zdravniškem domu „Grimmialp". Z vozom v Erlenbach.
Erlenbach, odhod 6·18 zvečer.
Zweisimen, dohod 7·11 zvečer. Stanovanje v hotelu Krone. Večerja ob osmih.

8. dan, 6. julij.

Zajutrek ob ½5. uri.
Zweisimen, odhod 5·40 zjutraj.
Montreux, dohod 9·10 dopoldne.
Vevey, odhod 10·03 dopoldne.
Fribourg, dohod 12·10, južina ¼1. uri v hotelu Terminas.
Fribourg, odhod 2·32 popoldne.
Düdingen, dohod 2·44 popoldne.
Düdingen, odhod 7·10 zvečer.
Bern, dohod 7·58 zvečer. Večerja ob ½9. uri v kazini. Stanovanje v hotelu Št. Gotard.

9. dan, 7. julij.

Zajutrek ob šestih. Ogledovanje mesta in preskuševališča Liebefeld. Južina ob ½12. uri.
Bern, odhod 12·33 opoldne.
Zollikofen, dohod 12·46 opoldne. Ogledovanje poljedelske šole in sirarske šole Rütti.
Zollikofen, odhod 6·03 zvečer.
Bern, dohod 6·15 zvečer. Večerja ob ½9. uri v kazini.

10. dan, 8. julij.

Bern, odhod 5·00 zjutraj. Zajutrek ob ½5. uri.
Curih, dohod 8·02 zjutraj.
Curih, odhod 8·43 zjutraj.
Winterhur, dohod 9·20 dopoldne. Ogledovanje zadružne zveze.
Winterthur, odhod 11·30 predpoldne.
Gossau, dohod 12·58 opoldne. Južina ob 1. uri v hotelu pri volu. Ogledovanje sirarn in gospodarskih odnošajev v okolici Gossau.
Gossau, odhod 6·20 zvečer.
Št. Gallen, dohod 6·42 zvečer. Ogledovanje sadjarske zadruge v Wittenbach. Stanovanje v gostilni pri jelenu. Večerja ob ½9. uri.

11. dan, 9. julij.

Zajutrek ob šestih.
Št. Gallen, odhod 7·20 zjutraj.
Landquart, dohod 9·25 dopoldne. Ogledovanje poljedelske šole Plantehof. Južina ob ½1. uri v hotelu Landquart.
Landquart, odhod 2·02 popoldne.
Chur, dohod 2·20 popoldne. 3½ ure peš na planino Parpau. Prenočevanje na planini.

12. dan, 10. julij.

Zajutrek ob polpetih. Ob devetih dopoldne odhod v Chur. Južina v Churu ob poldvanajstih.
Chur, odhod 12·46 opoldne.
Inomost, dohod 6·25 zvečer.
Schwarzach, dohod 10·55 zvečer. Večerja ob 11. uri ponoči.

13. dan, 11. julij.

Schwarzach, odhod 12·46 ponoči.
Ljubljana, dohod 7·09 zjutraj.

Vsi na mladeniški shod

dne 3. julija na hrib sv. Heme in Rozalije nad Globasnico!

Slovenski mladeniči in možje!

dvignite se in hitite 3. julija v Globasnico.

Slovenska krščanska socialna „Zveza" priredi ta dan mladeniški shod

za Podjuno! — Cela naša meja gori!

Treba je gasiti! — Treba je, da zberemo našo vrlo krščansko in narodno mladino v lepi zavedni Globasnici! Pokažimo svojim očetom in materam, da narodna in krščanska zastava tudi v naših mladeniških rokah plapola visoko in ponosno nad našo Podjuno! — Mladeniški shod v Globasnici naj pokaže, da je podjunska mladina v našem slovenskem krščanskem taboru. Mladeniči, Vi naš zlati up, dvignite se! V Globasnici si bomo začrtali novo pot za bodočnost! Zato bodo pa tudi govori razvili poseben načrt za našo mladeniško organizacijo.

Spored je:

1. Ob 9. uri: Maša s primerno pridigo.
2. Po maši shod pod milim nebom z govori: „Slovenska Straža", mladeniška organizacija in telovadba.

Koroške novice.

Celovške Slovenke!
Celovški Slovenci!
Slovenci in Slovenke iz bližnje okolice! Kje Vas ne sme manjkati na nedeljo **10. julija** ob 8. uri zvečer? V Celovcu pri „benediktinski kleti", kjer ustanovimo podružnico „Slovenske Straže". Pevci že mažejo svoja grla in tamburice neprenehoma brnijo!

Koroškim Slovencem. (Boj za časnike.) Gospod urednik! Če človek med ljudi pride, marsikaj izve; tudi meni se je tako godilo, in sicer sem izvedel, kako se za nasprotne časnike deluje. V našem kraju je namreč vas, ki ima dve gostilni. V eni smo dobili brati „Kärntner Landbote", v drugi pa ničesar. In kaj se zgodi? Nekega dne pride v prvo gostilno neznan mož; ko zagleda nek krščansk list, ga prebira in gleda in začne črez njega udrihati in kregati se in je grozil gostilničarju: „Če boste še dobivljali ta list, nikoli ne bom več sem prišel." Gospodar se res ustraši in ni več krščanskega lista naročil. Onega širokoustneža pa tudi — nikoli ni več bilo. — Po preteku nekaj časa pride v drugo gostilno človek, ki je oštirko prosil posojila, katero je pa slučajno (?) ravno enako bilo naročnini „Bauernzeitung"-e. In mož je sveto obljubil, da pride v osmih dneh nazaj in povrne. In res je prišel. Denarja pa ni prinesel, ampak je ž njim kar naročil „Bauernzeitung" za gostilno in rekel, da se v sedanjih časih vendar spodobi za gostilno, imeti kak dober časnik. Prepričan sem, da sta oba bila v ta namen najeta. Tako delajo za slabe časopise in nezavedni ljudje jih poslušajo. Gotovo se tako godi v več krajih. Opomnite zato, g. urednik, vse koroške Slovence v Vašem dobrem „Miru" na to nevarnost, da se ji morejo povsod zoperstavljati; pa ne samo to, temveč tudi, da povsod (v gostilnah, restavracijah, kolodvorih) zahtevajo „Mir".

„Korošec" in nemškutarija se umičeta, pa s psovkami na „Mir" in na njegovega urednika, ki ga imenujeta po svoji olikani maniri „prismodo" in mu očitata — laž. Zakaj? Zato, ker je „Mir" poročal o blebetavem poročilu v „Korošču" glede izida občinskih volitev, češ, da je v „Koroščevem" dopisu iz Sel priznanje, da so „Koroščanci" volili z nemškutarijo. „Korošec" poziva nadalje, da naj imenujemo le enega pristaša „Korošca", ki je volil z nemškutarijo. Enako poročilo je objavil tudi „Narod". Psovanje pravzaprav ne zasluži nobenega odgovora, da pa razkrinkamo malo koroščanske „velenarodnjake", naj bo nekoliko odgovora! Kdaj pa je „Mir" trdil iz svojega, da so volili „Koroščanci" v Selah z nemškutarijo? Nikdar! To je moral le sklepati, kar je izrecno poudarjal, iz „Koroščeve" pisave o občinskih volitvah v Selah. „Korošec" sedaj ponavlja iz dotičnega svojega poročila stavek: „Kakor je stvar za naše koroške voditelje grenka, tako žalostno je za slovensko stvar in vsakemu narodnjaku da misliti." Tega stavka „Mir" vendar ni navedel in tudi iz tega stavka ni izvajal, da so „Koroščanci" volili z nemškutarijo. „Korošec", ali ne diši le-to po zavijanju in laži? „Mir" je navedel to, kar je „Korošec" v zagovoru — zamolčal, „Korošec" je pisal: „Dne 29. maja so bile pri nas občinske volitve. Pri teh občinskih volitvah smo storili Slovenci velik korak — nazaj. Občina, katera je veljala za slovensko trdnjavo, je takorekoč padla. Grozna blamaža za koroške voditelje. V Sele si je šel hladit nedavno dr. Brejc srce in jezik. Sele so bile največja opora koroških klerikalcev. In zdaj tak poraz!" Ali ni to morda pravi „Te Deum" za „Korošca"? Ali ni čitati iz vsake vrste prikrito veselje nad nazadovanjem v Selah? „Korošec" je vsakega našega poraza vesel, da more potem po svoji neumni logiki bobnati: „Klerikalci so jo zavozili. To so uspehi klerikalnih voditeljev? In k temu slavospevu si je „Korošec" drznil pripisati stavek: „Tu zdaj poglejte, kaj vam je koristilo ruvanje proti „Korošču" na shodu v Selah!" Lažnivi „Korošec", ali je to laž, ali nisi tega zapisal? In če „Mir" vsled izkušenj „Koroščevih narodnjakov" izvaja iz tega, kar mora izvajati vsak misleč človek, je to laž? Če kliče „Korošec": „Tu zdaj poglejte, kaj vam je koristilo ruvanje proti „Korošču" na shodu v Selah!" ali se to ne glasi kakor tista grožnja „Korošca", da bodo „Koroščanci" pri državnozborskih volitvah že pokazali gospodu Grafenauerju? Li ni to poročilo „Korošca" priznanje, da so bile slabo izpale volitve maščevanje „Koroščancev"? Z drugimi besedami: „Koroščanci" so volili z nemškutarijo. Če bi to ne bilo res, ne bi se mogla „Miru" očitati laž, ampak se je prvi, seveda še prav neumno zlagal „Korošec", ki je menil s tem ost obrniti na katoliško-narodno stranko in ni zapazil, da je sebe zadel. „Mir" pa tega ni trdil iz svojega, ampak je to čisto logično izvajal iz „Koroščevega" poročila. Je pa to tudi lahko storil, ker ima čudovite zglede „Koroščevih narodnjakov" pri raznih volitvah. „Narod" je grdo napadal „Mir" zaradi Pristova, Pristova je pa povzdigoval kot odličnega narodnjaka v deveta nebesa. Tisti Pristov pa, ki je dal za „Družbo sv. Cirila in Metoda" 20 K, je poslal k volitvam za velikovški okrajni šolski svet — učitelja Jurkoviča, da je volil z nemškutarijo. In najstrastnejši „Koroščanec", ki se po Pliberku in Velikovcu ne more nikdar dovolj nazmerjati nad klerikalci in „Mirom", tisti se je strastno hudoval, zakaj da se napada Pristova, ki je s pomočjo celjske posojilnice spravil prevaljsko posojilnico v nemškutarske roke. Dotični je celo rekel, da zasluži zaušnico, kdor je nasprotnik „nemškonacionalnega" kandidata in slovenskega narodnjaka Pristova, ki je v „Tagespošti" razpisal službo občinskega tajnika s pogojem, da mora tajnik

biti zmožen nemščine v pisavi in besedi, slovenščine pa samo v besedi. In v Libučah? Tam so pri občinskih volitvah še čisto pred kratkim Slovenci, vrli možje, skoro soglasno izvolili slovenske odbornike. Kdo pa je protestiral proti volitvam? Nihče drug, nego znan „narodnjak Koroščevega“ kalibra, ki je na pr. dobil od „Družbe sv. Cirila in Metoda“ nalog, da naj zbira člane za podružnice „C.-M. D.“ In „Korošec“ je že kričal v svet, da bodo po ustanovitvi podružnice na Poljanah ustanovili v bližini drugo. Taki ste „Koroščanci-narodnjaki“. Zato prav radi verjamemo prvemu poročilu „Korošca“ iz Sel, da so se „Koroščanci“ maščevali in volili z nemškutarijo!

Borovlje. (Schulverein.) Dne 26. rožnika je tukaj zboroval nemški Schulverein. To samo na sebi bi ne bilo za nas nič nenavadnega, ako bi ne bili prišli sem hujskat celo udeleženci iz daljnega Velikovca. Nam že dobro znani učitelj Wiegele je zabaval goste s solospevom, ki ga je velikovški organist (!) spremljal na glasovirju. Najbolj nas je pa užalilo, da je velikovški katehet g. Almer nastopil z govorom, opetovano poudarjajoč, da je „nemški“ duhovnik. Tega je še treba bilo! Ali naj itak že težavno stališče tukajšnjih slovenskih duhovnikov začnejo greniti še njihovi lastni nemški sobratje?

Borovlje. (Iz naše davkarije.) Iz boroveljske davkarije je prilezlo pred kratkim v celovške „Štimce“ nekaj vrstic, ki so navidezno nekak protest proti streljanju na Winklerjevem strelišču. Izgovarjajo se na davkoplačevalce in „Deutscher Kindergarten“ v bližini. V resnici pa je ljudstvo temu pokanju tako privajeno, da ga niti ne sliši. Tudi otroci pilijev se ne zmenijo zato. Glavni vzrok temu dopisu je torej iskati kje drugod in gotovo zadenemo v živo, če povemo, da bi „nemška“ gospoda v davkariji rada „vandrala“ in za to se išče vzroka. Gospoda v davkariji je namreč strahovito nemška, dva sta boroveljska „gemeinderata“, eden pa vodi nemško pevsko društvo — gospod Winkler je pa sam svoj. Torej proč od njega in hajdi v — „Rosentalerhof“. Ali ni tako, nemški gospodje?

Podljubelj. Nemškutarija si je izmislila novo sredstvo, hoče nas namreč uničiti s pomočjo nemških katehetov (Almer), ki jih kliče na shode v Borovlje. Mi pa ji odgovorimo s tem, da 10. julija ustanovimo „Slovensko Stražo“. 10. julija popoldne vsi Slovenci v Podljubelj!

Podljubelj. (Naša šola in „birštlni“.) Naša šola se v zadnjem času obnaša, kakor stara koketa. Na vse strani se ponuja. Dozdaj je bila naša misel, da je šola le za uk, pa smo se motili; ona je tudi za reklamo nemškim pekom. Ibovnik v Podljubelju je dobil namreč tretjega peka. Prvi je delal, pa premalo in je šel; drugi je delal — pa samo dolgove, in je šel, tretji pa dela za Nemce, to je hotela pokazati naša šola, ko je novemu peku na čast izobesila dve frankfurtarici. Šola peku! Kruh brez mesa ne gre v tek, zato je Čauko poskrbel tudi za „birštlne“. Zažgali so torej naši učeniki velik ogenj in kuhali „birštlne“, Spendir je kričal okoli ognja in pel z otroki pesmi. Veselje je bilo tem večje, ker so jih jedli v petek. Šola je namreč zato tu, da dela drugače, kakor se uči v krščanskem nauku. Heil „birštl“.

Kotmaravas. (Narodno spanje.) Že dolgo nismo kaj pisali iz našega lepega kraja. Naši bralci menda mislijo, da spimo. Skoraj bo res. Kamor prideš po Slovenskem, skoro povsod imajo Slovenci svoja društva. Le pri nas je pogrešamo. Ustanovimo 10. julija podružnico „Slovensko Stražo“! Upamo, da pristopi lepo število udov. Ni se čuditi naši mladini, da ni navdušena za svoj materni jezik, kako, ker nikoli ne slišijo nobenega govora. Koj redko kateri bere kak časopis, drugi pa zahajajo v nemškutarske gostilne; tam imajo nemškutarji svoje pridige. Tako pozabijo, da so rojeni Slovenci, tako da jim gre že prav gladko iz ust: Heil! Če se ne zdramimo, bo postala naša še slovenska Kotmaravas čisto nemško gnezdo. Ko bi bili imeli prej že kako izobraževalno društvo, bi nasprotniki nikdar ne imeli take priložnosti, grabiti našo mladino v svoj tabor. Nemškutarji imajo „fajerber“, pevski zbor itd. Na tak način mora narodnost pešati, če se mi ne potrudimo. Zato pa se vzdramimo in ustanovimo podružnico „Slovenske Straže“!

Velikovec. (V nedeljo, dne 10. julija,) vsi v Velikovec v „Narodni dom“! Ustanovili bomo podružnico „Slovenske Straže“. Ker nas Slovencev, kljub temu da plačujemo ravno tako davke, kakor vsak drugi, država ne varuje, moramo se braniti sami. Zato se je ustanovilo v slovenski Ljubljani narodnoobrambno društvo „Slovenska Straža“, ki sme ustanavljati tudi podružnice. Tudi mi tukaj na skrajni severni meji ne smemo spati. Žalostno je, da se moramo v kulturni Avstriji, v „napredni“ Koroški še braniti v v narodnem oziru pred nenasitnim sosedom, a ne gre drugače, dokler nasprotnik ne bo spoznal krščanske ljubezni. Zato pridite Slovenci in Slovenke dne 10. julija, kar le mogoče v največjem številu v Velikovec! Ustanovitev podružnice „Slovenske Straže“ se vrši ob 3. uri popoldne v „Narodnem domu“. Na sporedu je: Petje, tamburanje, govor o sv. Cirilu in Metodu in zgodovinska gledališka igra „Slovanska apostola“. Slovenci in Slovenke, ki čutite narodno in hočete sami sebi dobro, pristopite k podružnici „Slovenske Straže“! Redni člani plačajo na leto malenkost 1 krono, podporni pa vsaj 50 vinarjev.

Velikovec. (Nemški „Mihel“ se seli.) Naši hajlovci in posilinemci (po domače nemškutarji) so bili primorani letos obhajati „Sonnwendfeier“ pri Lipniku (Lindenwirtu). Ker je namreč Čebulova pristava, na kateri so prejšnja leta nemškutarji trkali na svoja slovenska (pardon nemška) prsa, prešla v slovenske roke, ni jim preostajalo drugega, kakor da so morali iti častit nemškega vodana v tujo občino. Nemški „Mihel“ je menda res šel na potovanje, kakor piše „Arbeiterwille“! Nemškutarski „Mihel“ pa se da voditi od svoje slepe strasti, pamet pa je pri njem nepoznana beseda. No, pa krepak „heil“ v tuji občini!

Velikovec. Socialnodemokraški „Arbeiterwille“ se je v svoji številki z dne 18. junija prav porogljivo ponorčeval s tukajšnjim nemškim „Mihelnom“, ker je prešla Čebulova pristava v okolici v slovenske roke. Članek v celoti ni tako slab. Toda mi Slovenci moramo dotičnega dopisnika naravnost in odločno zavračati radi izraza, da „klerikalni Slovenci“ v „Narodnem domu“ uganjajo svoj „Unwesen“! Morebiti poznajo nemškutarski sociji dobro besedo „Unwesen“, mi „klerikalni Slovenci“ smo zadovoljni, da smemo živeti. „Arbeiterwille“ naj „Unwesen“ išče po raznih temnih in skritih kotih, pa ne v javni in dostojni gostilni, kakor je „Narodni dom“. Socijem, ki so vrgli narodnost in vero v Dravo, odrekamo v tem oziru vsako sodbo!

Dobrlavas. (Ustanovitev „Slovenske Straže“.) V nedeljo, dne 10. t. m., ustanovimo tudi pri nas podružnico „Slovenske Straže“. Ustanovni shod se vrši ta dan v Kokiju ob 3. uri popoldne po blagoslovu, v prostorih pri pd. Mežnarju. Ob lepem vremenu na prostem! Spored: 1. Petje; 2. pozdrav; 3. petje; 4. govor o namenu „Slovenske Straže“; 5. petje; 6. deklamacije v čast sv. Cirilu in Metodu; 7. ustanovitev „Slovenske Straže“, sprejemanje udov (udnina 50 v. na leto) in volitev odbora; 8. petje. — Krščanski Slovenci iz vseh vasi naše župnije, vsi na ta pomemben shod! V delu je naša bodočnost!

Dobrlavas. (Birma.) Dne 19. m. m. smo imeli Dobrlovaščani po desetih letih zopet izredno srečo, da je bival ta dan med nami njegova ekscelenca, naš milostl. gosp. knez in škof dr. Jožef Kahn. Vesel dan je bil to za celo dobrlovaško župnijo. V izraz tega veselja so postavili župljani za dostojen sprejem njega ekscelence našega vladike, štiri slavoloke, dva v Bukovju in dva v Dobrlivasi s primernimi slovenskimi in latinskimi napisi. Iznad cerkvenega stolpa, proštnije in samostana pa so plapolale papeževe, cesarske in deželne zastave. Tudi naš „Narodni dom“ so okrasili naši vrli fantje s slovensko in cesarsko zastavo. Mil. g. knez in škof so se pripeljali v nedeljo zjutraj ob osmih z vozom iz Celovca. Pri sprejemu je bilo navzoče veliko število ljudi. Razen duhovščine in cerkvenih ključarjev so se udeležili sprejema tudi c. kr. deželnosodni svetnik gosp. K. Higersperger in tukajšnji župan gosp. J. Vesel s krščanskomislečimi občinskimi odborniki. V imenu cele župnije je pozdravila milostljivega belo oblečena deklica, Micika Šranc, učenka 5. razreda, tako neustrašeno in lepo, da so se njenemu pogumnemu nastopu vsi čudili. Končno je podala njega ekscelenci šopek duhtečih cvetlic. Tudi druga šolska mladina vseh peterih razredov je bila pod vodstvom učiteljstva navzoča pri sprejemu kakor tudi pozneje pri procesiji v cerkvi, kjer se je poleg drugih običajnih obredov vršilo izpraševanje otrok iz krščanskega nauka in so končno delili milostljivi zakrament sv. birme. Otrok birmancev je bilo skupno 523 in sicer 266 dečkov in 257 deklic. Po posameznih župnijah se porazdelijo birmanci tako-le: Dobrlavas 99 (54, 45), Železna Kapla 65 (24, 41), Globasnica 45 (23, 22), Škocijan 42 (27, 15), Št. Lipš 36 (14, 22), Žitaravas 35 (13, 21), Šmihel 29 (14, 15). Kazaze 28 (17, 11), Št. Vid 31 (16, 15), Galicija 24 (18, 6), Obirsko 22 (12, 10), Pliberk 12 (7, 5), Št. Rupert 10 (3, 7), Mohljiče 4 (3, 1), Jezersko 3 (1, 2), Šmarjeta 2, (0, 2), Apače 2 (2, 0), Grebinj 1 (1, 0), in Tinje, Celovec, Djekše, Klošter po 1 (0, 1). Vrnili so se milostljivi z vlakom ob 6. uri zvečer. Naša iskrena želja pa je, da bi Vsemogočni dal milostljivemu, ki v našo presenečenje zelo dobro in zdravo izgledajo, našo škofijo vladati še mnogo let v čast božjo in blagor vsega koroškega ljudstva. Bog živi našega nadpastirja! — Pohvaliti moramo tudi naša pridna dekleta s skoraj vseh vasi naše župnije, da so spletla za okrašenje vrat in slavolokov toliko lepih vencev. Čast jim!

Št. Jurij na Vinogradih. (Ponesrečil.) Priden in vrl mož, posestnik Kovač v Voglah, je po naključju prišel pod voz, ko je iz gozda po klancu drva vozil. Voz ga je pod seboj vlekel nekaj časa po kamenitem kolovozu. Najhuje je ranjen na glavi. Prvotno ni bilo veliko upanja, da bi še ostal pri življenju. Sedaj je že iz nevarnosti, vendar še ne more zapustiti bolniške postelje, dasiravno je že 14 dni, odkar se je ponesrečil.

Vetrinj. Ni še dolgo časa od tega, kar sem se preselil v ta nemškutarski kraj in sklenil sem, da se naročim na kakšen slovenski časnik, s katerim bi tukajšnje poneverjene nemčurje včasih malo dregnil, in res je bilo tako. Debelo so me gledali tukajšnji zagrizeni socialni demokratje, ko mi je izročil pismonoša prijazni list „Mir“, in upam, da zvedo to v kratkem tudi „hajlovci“, katerim bo zelo mrzilo, ko bodo spoznavali kristjana, na katerega so morda upali, da jim pomaga podpirati hajlovske stebre. Gospod urednik! Jaz vam ne morem popisati, kako čuden kraj je tukaj; veliko sem se že potikal po svetu, ali takih omamljencev in nevednežev pa še nisem videl kakor so tukaj. Ljudje vlečejo na tri ali še na več krajev. Prvi so hajlovci, kateri tako dobro znajo podpirati vogle svojih „nebes“ z raznovrstnimi časniki kakor „Freie Štimmen“ ali „Bauernzeitung“, ki jih dobiš tukaj v vsaki gostilni, če le čitati hočeš. Drugi pa so zaslepljeni socialni demokratje, kateri se še vedno zanašajo na svojega boga „Lukasa“, češ, da jim pomaga iz nadlog. Po mojih mislih imajo „trošt“ na prazen „košt“. Ti ljudje so grozoviti nasprotniki Slovencev in katoliške vere; nekateri so že bolj anarhisti. Veliko jih je pa, da ne vedo, kaj je socialni demokrat, in pravijo, da so in hočejo tudi res biti; ko pa pridejo v gostilno, pa vpijejo heil! Marsikateri stopi včasih še tudi v cerkev, samo, da ne vem, zakaj. Tukajšnjega gorečega in zvestega g. župnika te vrste ljudje sovražijo in ga ne marajo, čeravno ga niso vredni. Tretji so torej šele zavedni Slovenci, zares kristjani, katerih je zelo malo in imajo tudi malo pravice, še manj pa pokoja pred nasprotniki in sicer pred takimi, kateri sami ne znajo nemški. V moralnem oziru je nemška „kultura“ privržence „nemške kulture“ tako spridila, da je bolje, o tem molčati. Dosti za danes! Zdravi ostanite, gosp. urednik, in upam, da bova še večkrat kaj govorila o zelenem Vetrinju.

Lipaljavas v Kanalski dolini. Dne 24. junija praznovali smo tukaj, kakor povsod, koder so nastanjeni vojaki 7. pešpolka, obletnico bitke oziroma zmage pri Custozzi na Laškem leta 1866. Lipaljavas, ki izgleda v poletnem času kakor vojaško taborišče, je bila ovita v cesarske zastave. Slavnost se je začela s sv. mašo, pri kateri smo prisostovali vojaki 7. pešpolka, kateri smo sedaj tukaj na orožnih vajah. Aktivno službujoči cesarski lovci 4. pešpolka pa so oddali zunaj cerkve med mašo običajne strele. Po maši smo zapeli skupno s cerkvenimi pevci cesarsko pesem. Nato smo imeli na vrtu gostilne g. M. Kovača južino z malim priboljškom, katere so se udeležili tudi oni možje iz okolice, ki so bili na ta dan v bitki pred 44 leti. Spored ravno ni bil dosti raznovrsten, ali v nekaterih ozirih tukaj na laški meji vendar zanimiv, posebno za vojake. — Poročilo bi bilo končano, pisal pa bi rad še nekaj za naše slovenske liberalce. Ko smo prišli v to vas, dobili smo vtis nemške naselbine; napisi nemški, po gostilnah, trgovinah itd. vse nemško, ker v vojaštvu prevlada nemški duh, obrnejo se ljudje hitro na to stran za dobičkom. Ko pa smo prišli v cerkev, iznenadila pa nas je vse tam lepa slovenska pesem. Torej zgled, kakor tu, tako marsikje! Liberalec si išče privržencev le tam, kjer je že po duhovnikih probujena narodna zavest, v popolnoma ogroženih krajih pa noben Koroščanec ne bo delal in če bi ne bilo vernih Slovencev, bi v takih krajih ne bilo prostora, kjer bi provladal slovenski duh. Torej nauk: „Kakor dolgo ostanemo verni, se ohranimo, drugače se zgubimo v valovih življenja.“

Prevalje. (Mesečno zborovanje.) Zadnje mesečno zborovanje kat. delavskega društva se je zares imenitno obneslo. Sicer veliki prostori v Stöklnovi gostilni so bili tokrat popolnoma premajhni. Naši različno pobarvani nasprotniki so imeli ta dan vsi enako barvo, bili so vsi zeleni od zavisti in onemogle jeze, ko so videli, da imajo njihove laži popolnoma nasprotne uspehe. Po pozdravu gosp. predsednika Žaka nas je g. Vajncerl izpodbujal k vztrajnemu, živahnemu

delovanju; Nemci nas Slovence hočejo sicer balzamirati kakor stari Egipčani svoje mrliče, mumije in nas tako položiti k večnemu počitku — a Jaka ne boš ga, sem si mislil, živega se še ne sme pokopati, to prepove celo še naša država, in Slovenci še nismo mrtvi, treba je samo, da se ta ali oni vzbudi iz pogubonosnega spanja k slovenski samozavesti. Saj so vendar nemški udarci, ki padajo na naš slovenski hrbet, taki, da bi vzbudili medveda iz zimskega spanja. Za naše poturčevalnice, ki jih Nemci imenujejo „ljudske šole“, moramo dajati milijone, dočim se kmetom za gospodarstvo vrže pred noge par posušenih tisočakov, kakor psu kosti. Govoru je sledila prekrasna igra „Dve materi“, ki so jo predstavljala naša vrla dekleta tako dovršeno in ganljivo, da so tudi trda moška srca postajala nehote mehkejša. Ni več treba posebne pohvale, saj jih „Mirovi“ bralci itak že od zadnjič poznajo! A ne samo naučili smo se dokaj lepega, ampak tudi veselili, za kar je skrbela licitacija in šaljiva pošta. Hvala skrbni in hitri „poštarici“! S posebnim ponosom pa smo gledali in poslušali naše mlade tamburaše in se radovali nad njihovim igranjem. Čast in hvala jim! Na svidenje 10. julija pri ustanovitvi „Slovenske Straže“..

Prevalje. („Štajercu“ v odgovor.) Četudi jako, jako malo, a nekaj sem dosedaj vendarle še veroval „Štajercu“ ali — kakor se pri nas splošno imenuje — giftni „kroti“. Zadnji članek iz Prevalj pa, v kojem se napada č. g. Štritofa in omenja tudi mojo osebo, je zadušil zadnjo iskrico moje vere v „Štajerčevo“ resnicoljubnost. Res je, da sva se bila s č. g. Štritofom pred letom dni nekoliko sporekla in da je imelo Kat. slov. delavsko društvo med tem časom svoje prireditve drugej, kar mi je bilo kot gostilničarju gotovo neljubo. Sedaj pa se je imenovano društvo preselilo zopet v moje prostore, kar me mora samo veseliti. Popolnoma iz trte izvita je torej laž, da bi bil kdo pred menoj „na kolena padel in prosil, naj vzamem društvo zopet pod svojo streho“, in še posebno, da bi bil to storil č. g. Štritof, ker je bilo društvo s svojim inventarjem že v moji dvorani, ko s č. g. kaplanom o tem še sploh govorila nisva. Prav tako je tudi grda laž, da bi bil moral izreči besede: „Vsi napadi so bili krivi in neprevidni,“ ker zato ni imel nikakega povoda.

Anton Strmec, p. d. Stökl pri Fari.

Prevalje. (Napad.) Ko so se naši mladi tamburaši vračali dne 19. m. m. zvečer od igre „Dve materi“, jih je nenadoma napadel hlapec in le mladim nogam povečini 15letnih tamburašev ter alkoholu, ki je težil hlapca, se je zahvaliti, da se ni zgodil zločin. Pozivljemo pa g. župana, naj pošlje svojega „vzornega“ hlapca za par dni v občinsko „špehkambro“, da bodo pred njim varni mirni ljudje. Če se je to zgodilo z urarjem Kancijanom, ki se ne more razumeti s svojo sitno ženo, zakaj bi se ne z g. hlapcem, ki napada našo mladino? Pa Kancijanova „frava“ uživa milost „očeta in angela variha“ Pristova, a ne tako slovenski tamburaši.

Blače. (Razne novice.) Pred kratkem se je v kamnolomu ubil laški delavec iz Tirolskega, ki je padel raz visoko skalo. Njegove zadnje besede so bile: Moj Bog! — Dne 20. m. m. so zvonovi tužno naznanjali, da je tudi kovač, Valentin Miče, ki je delal v Kotičah pri regulaciji Zile, med mrtvimi. Šel je po noči črez celo ozek most in se ponesrečil. Rajni je bil vesten delavec in veren katoličan, in gotovo mu je bil tudi Bog milostljiv sodnik. — Naš potok še vedno ne da miru. Med tem, ko so mu napravljali zid še en meter više, je pričel od spodaj trgati kamenje, ker je nekoliko premajhno. Sicer pa upamo, da bode zanaprej manj nevaren. — Skoraj gotovo dobimo tudi v Blačah brizgalnico na sopar, kakršno imajo na Čajni. Minolo nedeljo so nam Čajnčani pripeljali svojo kazat in poskusit in nam je prav ugajala.

Marija na Zili. (Nesreča. Pazite na deco!) V nedeljo, 26. junija, dopoldne je v Dolu tukajšnje fare padel pri igranju v Dravo 7letni Rudolf Rastner pd. Vaznikov sinček. Visoko narastla voda ga je vzela s seboj. Ubogi stariši!

Št. Lenart pri sedmih studencih. (Kresovi.) V soboto, dne 18. rožnika zvečer smo videli po gorah goreti nekaj kresov; goreli so menda v čast protestantovske „Südmarke“. Nas ti kresovi niso veselili, ker niso bili znamenja ognja naših src; nismo jih sami zažgali, ampak so nam bili le vsiljeni; niso nas mogli veseliti, ker „Südmark“ ne dela samo proti Slovencem, temveč tudi proti naši sv. katoliški veri. — Mi jih obsojamo! — 24. zvečer (na kres) smo zopet gledali na naših Rutah — ni jih samo štiri ali pet bilo, ampak črez deset. Če nam bo Bog dal lepo vreme, bomo na predvečer godu sv. Cirila in Metoda zopet netili kresove. In sicer s pravim veseljem na čast apostoloma naših očetov; pokazati hočemo tedaj, da smo katoličani, sinovi sv. katoliške cerkve, kateri sta podlago pripravljala med nami sv. Ciril in Metod; da smo katoliški Slovenci, sinovi tistih rodov, ki sta jim ta dva apostola resnice sv. vere oznanjevala.

Gospodarske stvari.

Občni zbor Gospodarske zadruge v Sinčivasi dne 26. junija 1910.

V poslopju Gospodarske zadruge v Sinčivasi se je vršil dne 26. junija redni letni občni zbor. Predsedoval je zboru gosp. predsednik zadruge J. Picej, župan v Škocijanu.

Gospod blagajničar je najprej poročal o letnem računu:

Promet je znašal . . . . K 246.810·—;
Dohodkov . . . . . „ 123.405·—.

V teh dohodkih je na žitnem računu dohodkov K 70.513·—; naloženega denarja se je dvignilo K 35.090·—; za pomožno akcijo se je v oskrbovanju krme sprejelo K 9645·—.

Med stroški je plačilo za žito K 69.681·—,
naloženega denarja . . . . „ 37.286·—,
račun krme . . . . . „ 10.461·—,
režija znaša . . . . . „ 2.176·—.

Za skupno svoto K 69.681·— se je prevzelo žita in sicer:

		prenos .	2967 kv.
ovsa . . .	1310 kv.	turščice . .	111 „
rži	853 „	prosa . . .	68 „
ajde . . .	449 „	bera . . .	20 „
pšenice . .	332 „	zmesi . . .	4 „
ječmena . .	9 „	leče . . .	360 „
detelje . .	14 „	fižola . . .	67 „
odnos .	2967 kv.	vkup .	3597 kv.

Torej je vkup došlo 36 vagonov žita, kar je precej velika množina z ozirom na slabo letino.

Zadruga obstoji zdaj deset let in je imela v teh letih ta-le promet:

Leta 1909	K 246.810	Dohodki na žitnem računu	K 70.513
„ 1908	„ 257.556		„ 87.064
„ 1907	„ 257.724		„ 75.522
„ 1906	„ 150.046		„ 52.396
„ 1905	„ 132.218		„ 46.562
„ 1904	„ 216.450		„ 63.964
„ 1903	„ 252.586		„ 87.517
„ 1902	„ 408.070		„ 109.162
„ 1901	„ 270.432		„ 90.699
„ 1900-1899	„ 416.532		„ 90.318
	Vkup K 2,608.424		Vkup K 773.717

Uspeh zadruge ni v čistem dobičku, marveč v tem, da je zdaj gospodarjem vsak čas mogoče oddati svoj pridelek za primerno ceno. Le-ta cena pa je bila zdaj vedno visoka in zadruga ni mogla s svojim izhajati, ker smo imeli vsako leto za Božičem le padajoče cene. Pri stanovitnih cenah bo zadruga v bodočnosti mogla svoje obresti zaslužiti, zdaj čisti donesek komaj pokrije režijo, to je, neizogibne lastne stroške, ki so pri zadrugi zelo nizki, ker se društvo oskrbuje brezplačno.

Blagajničar potem poroča, da bo mogoče v kratkem napraviti odločen korak naprej v sadjereji. Razgovarjalo se je potem še o zadružnih pašnikih. Oddaja se letos planinski pašnik reberške komende in se bo menda priporočalo, stvar vzeti v društvene roke, ako ti pašniki niso preveč oddaljeni. Gospodarji se tudi pritožujejo, da so se jim odpovedali pašniki, ki so jih poprej imeli od grofa Thurna. Zadružna naloga bo, med posestniki in grofovim oskrbništvom priti do sporazumljenja, saj ne more biti v interesu gospode, če pašnike pogozduje; v interesu kmetov ni in sploh v interesu živinoreje ne.

Nato se je še stavil predlog, da bi se od živinorejskih društev, ali od posameznikov, ki imajo lepo živino, kupovalo po zadrugi telet-junic, ki bi jih lastnik sicer prodal mesarju.

Sklenilo se je prositi pododbor Zadružne zveze v Celovcu, naj posreduje, ob enem pa opozori gospodarje, ki žele takih telic, da se oglasijo. Na ta način bodo gospodarji najlažje prišli zopet do živine in sicer do primerno boljše, kakor so jo poprej imeli.

Društveno gibanje.

Podravlje. Izobraževalno društvo „Sloga“ priredi v nedeljo, dne 3. julija, popolne po blagoslovu mesečno zborovanje pri Mežnarju v Skočidolu. Spored: Poučen govor, petje in pobiranje udnine.

Št. Jurij na Vinogradih. Dne 10. julija popoldne, po blagoslovu, priredi izobraževalno društvo za Važenberg in okolico pri pd. Žnidarju v Št. Juriju shod, na kateri se vsi zavedni Slovenci in Slovenke vljudno vabijo. Predavanja bodo o „Slovenski Straži“ in „Südmarki“, dekleta bodo igrala igro „Čašica kave“. Vstopnina prosta.

Vogrče. V nedeljo, dne 10. julija, se vrši pri „Hamru“ popoldne po blagoslovu mesečni shod našega izobraževalnega društva v proslavo sv. Cirila in Metoda. Zavedni Slovenci, pridite vsi! *Odbor.*

Prevalje. Kat. slov. izobraževalno in kat. slov. delavsko društvo priredi skupno dne 10. julija popoldne po blagoslovu pri Šteklu na prostem, ob slabem vremenu pa v dvorani, Ciril-Metodovo slavnost in ustanovita ob enem podružnico „Slovenske Straže“. Spored je ta-le: Slavnostni govor, deklamacija, igra „Za križ in svobodo“, drugi govor, tamburanje, petje, licitacija, šaljiva pošta. Vse poštene Slovence in Slovenke vljudno vabita *odbora.*

Šmihel pri Pliberku. Naše slov. kat. izobraževalno društvo priredi 10. julija ob 3. uri popoldne pri „Šercarju“ v Šmihelu svoje zborovanje in veselico. Na sporedu je: Govor, deklamacije, in ena šaljiva igra. Potem je „koncert“, pri katerem svirajo tamburaši in prepeva mešan pevski zbor. Vstopnina po navadi. *Odbor.*

Možica. Izobraževalno in pevsko društvo „Peca“ priredi 10. julija ob 3. uri popoldne na župnijskem skednju svoje mesečno zborovanje s sledečim sporedom: Petje, govor in igra: „Za križ in svobodo“. Pobiranje članarine. Vstopnina za sedeže 40 vin. stojišča 30 vin. K obilni udeležbi vabi *odbor.*

Št. Tomaž. Kat. slov. izobraževalno društvo „Edinost“ v Št. Tomažu priredi na splošno zahtevo še enkrat svetopisemsko igro „Zgubljeni sin“ in sicer v nedeljo, dne 10. julija, popoldne ob 3. uri. Med odmori petje domačega zbora. Vstopnina za ude 20 vin., za neude 30 v. K udeležbi vabi *odbor.*

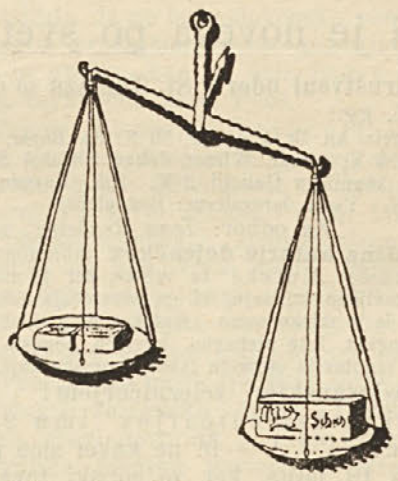

Cerkvene vesti.

Evharistični shod duhovnikov se vrši, kakor poroča „Tagblatt“, baje 6. julija ob pol 11. uri dopoldne v celovški bogoslovnici. „Mir“ ni dobil nobenega tozadevnega poročila.

Hranilne vloge se obrestujejo po 5%. Izdaja hranilnih znamk.

Avstr. hranilno, kreditno in stavbeno društvo reg. zadr. z omej. por. Centrala **Dunaj**, VI., Theobaldgasse 4. Državna kontrola.

Domači hranilniki se oddajajo brezplačno.

Skupne dohovne vaje bodo v Št. Andražu (lavantinska dolina) v kolegiju Družbe Jezusove za duhovnike: 19., 20., 21. julija, 2., 3., 4. avgusta, 30., 31. avgusta in 1. septembra, 13., 14., 15. septembra, 20., 21., 22. septembra, 27., 28., 29. septembra; za akademike in dijake višje gimnazije 11., 12., 13. avgusta.

Politične vesti.

Slovenski poslanci za slovenske pravice.

Vlada z vso silo hoče dati Lahom visoke šole, Slovencem pa kaže fige in nam ne da niti ljudskih šol. V Trstu že nad 20 let prosjačijo Slovenci za ljudske šole za 20.000 otrok, pa Lahi tega ne pripustijo. Kako je s slovenščino po koroških šolah, ve vsak, kdor se je s koroškimi razmerami količkaj pečal. Dve tretjini koroških Slovencev gotovo ne zna pisati v svojem maternem jeziku. Slovenskih srednjih šol, slovenske visoke šole že dolgo zahtevamo Slovenci, pa nam jih vlada ne da. Slovenski davkoplačevalci morajo plačevati za vse te številne nemške šole, zdaj pa naj bi se za laško univerzo odpirali mošnje. Opravičeno so se odločno uprli proti temu slovenski poslanci, in ker se jim je Bienerth samo rogal, so začeli v proračunskem odseku z obstrukcijo. V torek je govoril posl. Gostinčar slovensko celih 11 ur. Za njim govorita dr. Korošec in Demšar, potem drugi izmed Jugoslovanov. Češki agrarci zvesto stojijo na strani Slovencev, tudi mladočeški poslanec Hrasky je pripravljen za obstrukcijo.

Največja trgovina z oblačilnim blagom v Celovcu.

Zaradi poznejše oddaje trgovine redka prilika: Akoravno se je zadnji čas blago silno podražilo in se bo še veliko podražilo, prodajam od 10. februarja 1910 začenši blaga za več kot 250.000 kron pod tovarniško ceno. Za trgovce in krošnjarje, krojače in šivilje še poseben popust. Prosim za obilni obisk. Z odličnim spoštovanjem

Anton Renko, posestnik,

ogel Kramerjeve ulice in Novi trg v Celovcu.

Kaj je novega po svetu.

Za društveni oder v Št. Tomažu so darovali sledeči čč. gg.:

J. Vidovic, kn. šk. kancelar, 50 K. Št. Bayer, župnik v Grabštanju, 3 K, Andr. Wieser, dekan v Gospi Sveti (II.) 5 K. Čech, župnik v Galiciji 2 K. Nik. Karner, trg. sotrudnik 2 K. Vsem darovalcem: Bog plačaj.

Za odbor: *Ivan Brabenec,* župnik.

Želodčne katarje dojenčkov zabranimo najlaže, ako jim dajemo „Kufeke“ in mleko, ker je mleko tako manj izpostavljeno kuhanju, ki ga povzročajo želodčni katarji, nego če je mleko samo. „Kufeke“ dela mleko po vsebini bolj bogato, laže prebavno, odvrača pogosto motenje prebave in zagotavlja otrokom izborno prospevanje.

Jugoslovanskim železničarjem! „Liga slovanskih železničarjev“ ima 23., 24. in 25. julija t. l. — in ne kakor smo poročali 16., 17. in 18. julija, ker so poljski tovariši zadržani radi grunewaldske slavnosti — v zlati Pragi manifestacijsko zborovanje; ob enem slavi „Spolek českých úřednika železničnich“ svojo desetletnico. Obe slavnosti se vršite pod pokroviteljstvom mestnega sveta praškega z dr. Grošem na čelu. „Spolek“ nas vse gorko, presrčno vabi, da pohitimo tiste dni bratje med brate. Zainteresirati moramo vso Avstrijo; naš glas z „Liginega shoda“ bodi manifestacija naše moči, našega tisočerega in tisočerega števila! — Vse jugoslovanske železničarje naših misli in želja tovariški prosimo, da pohite te slavnostne dni v zlato Prago!

Osrednji odbor društva jugosl. žel. uradnikov.

Mesto angela je prišel kovač. Prostomisleči profesor Bl. je predaval v nekem mestu na zahodnem Moravskem o Bogu in bogokletno dokazoval, da ni ne Boga, ne nebes, ne angelov itd. Ničesar baje ni, kakor le njegov razum in napredek. Končal pa je z zasmehljivo opazko: „Če bi bil Bog, gotovo bi moral po mojem govoru poslati angela z nebes, da bi me temeljito kaznoval.“ Med poslušalci je bil tudi preprost kovaški pomočnik. Ko je ta slišal kletev gospoda profesorja, reče: „Ti bi bil vreden, da bi naš Gospod Bog zavoljo tebe pošiljal angela iz nebes! Za to zadostujem jaz sam.“ In prej ko se je profesor nadejal, je občutil nekaj na obrazu, vsled česar je ves zardel tudi brez angela. Kovač mu je dobrodušno rekel: „Tu imate, gospod profesor, kar ste si zaslužili. Vendar ni treba, da bi moral angel biti, to opravi tudi kovač“.

Koliko je Nemcev na svetu? Večkrat se nespametno govori, da se pride z nemščino po celem svetu. Pa to je gorostasna neresnica, kajti na svetu živi nič manj nego 800 narodov, med katerimi pa Nemci niso prvi po številu. Največ je Kitajcev, namreč 350 milijonov, potem Indijcev 210 milijonov, Angležev 125 milijonov, Rusov 90 milijonov in sedaj se štejejo šele Nemci s 75 milijoni ljudi. Ker Nemci kaj radi navajajo, koliko da jih je in tudi svoji mladini vedno trobijo v glavo, da jih je toliko milijonov, storimo tudi mi narodno dolžnost ter povejmo mladini prav mnogokrat, da je Slovanov dvakrat toliko kakor Nemcev! Številke so v tem oziru dobro vzgojilno sredstvo; zato hočemo še eno navesti: Ko bi bili vsi ljudje na svetu, ki jih je 1600 milijonov, pomešani, bi našli med 100 ljudi komaj 5 Nemcev, ali drugače povedano: vsak 20. človek bi bil šele Nemec! Torej na 100 ljudi pride le 5 Nemcev. Sedaj veste, da vas ni treba biti, dragi bralci, strah pred temi rogovileži!

Izjava.

Jaz podpisani Andrej Pečnik, posestnik p. d. Lohnar na Ponikli, obžaljujem svoje obdolžitve nasproti Ignacu in Katarini Delavec kot popolnoma neutemeljene, prosim imenovana za odpuščenje ter se jima zahvaljujem, da sta odstopila od tožbe.

Andrej Pečnik.

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig,

družba z omejeno zavezo v **Borovljah, Koroško.**

Ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Vsakovrstne slamnike

priporoča gosp. trgovcem in slavnemu občinstvu

Franc Cerar

tovarna slamnikov v Stob-u, pošta Domžale.

Cene primerne, postrežba točna.

Na zahtevo cenik poštnine prosto. Svoji k svojim.

! Slovensko podjetje!

Franc Soúvan sin

Ljubljana, Mestni trg št. 22 in 23

Tiskana in tkana bombaževina
Bela in rjava kotenina
Domače in angleško sukno
Francoska svila
Modno blago iz prvih tvornic
Najboljše češko platno

Popolne opreme za neveste

Oprave za hotele in stanovanja

Največja zaloga preprog

Solidna postrežba! Nizke cene!

Slatina z zelo dobro vodo, z gostilno s 5 sobami, kuhinjo, 3 kleti, goveji in živinski hlev, gumno in skedenj, gozd, njive in travniki, okoli 6 oralov, ob cesti in ob železnici na Koroškem ležeče, se po ceni proda. Zadnja cena 18.500 K. Vknjiženih je 6000 K. Pojasnila daje **Nawratil v Lipnici** (Leibnitz).

Superfosfat

mineralno in animalično, najbolj priznano, najbolj zanesljivo in najcenejše gnojilno sredstvo fosforove kisline

za vsako zemljo.

Vsebina strogo zajamčena. Zajamčen najhitrejši učinek, najboljši uspehi.

Za pomladansko obdelovanje neogibno potreben.

Dalje

amoniakove, kalijeve in solitarjeve superfosfate

odpošiljajo vse

tovarne umetnih gnojil, trgovci, poljedelske zadruge in društva.

Pisarna: **Praga, Prikopi 17.**

Loterijske številke 25. junija 1910:

Gradec	38	64	90	59	52
Dunaj	67	8	11	81	4

Lekarnarja

A. Thierry-ja balzam.

(Postavno zavarovano.)

Edino pristen z redovnico kot varstveno znamko.

Učinkuje proti želodčnim krčem, napihovanju, zaslizenju, nerednostim v prebavanju, kašlju, pljučnim boleznim, bolečinam v prsih, hripavosti itd.

Zunanje celi rane, olajšuje bolečine. 12 malih ali 6 podvojnih steklenic ali velika posebna steklenica K 5·—.

Lekarnarja A. THIERRY-ja edino pristno

centifolijsko mazilo

sigurno učinkuje proti tvorom, ranam, ranitvam, še tako starim vnetjem. Dva lončka K 3·60. Naročila se naslavljajo na lekarno angela variha

A. THIERRY v Pregradi pri Rogatcu.

Dobiva se skoro po vseh lekarnah.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 3,000.000.
Rezervni fond K 300.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4½%** od dne vloge do dne vzdiga.

Koloduorska cesta štev. 27.

Zamenjuje in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spljetu, Trstu in Sarajevu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplač. po K 8·— za kom.

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10·— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.

Lastnik in izdajatelj: **Gregor Einspieler,** prošt v Tinjah. — Odgovorni urednik: **Otmar Mihalek.** — Tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu.